

L' ACCIÓ TUTELAR A CATALUNYA

Mª Angels Betriu

16 d'octubre de 2009

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Social i Ciutadania

ICASS

COMPETÈNCIA DE L'ACCIÓ TUTELAR A CATALUNYA

- Actualment hi ha 60 entitats tutelars a Catalunya destinades a la protecció de les persones adultes incapacitades.
- l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) del Departament d'Acció Social i Ciutadania, és l'organisme que coordina el treball de les entitats tutelars i vetlla pel desenvolupament de l'acció tutelar en general, juntament amb *la Comissió d'Assessorament i Supervisió de les Persones Jurídiques sense Ànim de Lucre que tinguin atribuïda la tutela de menors o incapacitats (Decret 188/1994, de 28 de juny)*.

Comissió d'Assessorament i Supervisió de les Persones Jurídiques sense Ànim de Lucre

Composició

- **La presidència** correspon a la persona titular de la Secretaria General del Departament d'Acció Social i Ciutadania o a la persona que designi.
- **La vicepresidència** correspon a la persona titular de la Secretaria General de Justícia o a la persona que designi.
- **Vocals:**
 - Dues persones en representació del Departament de Salut designades pel seu titular.
 - Dues persones en representació del Departament de Justícia designades pel seu titular.
 - Dues persones en representació del Departament d'Acció Social i Ciutadania designades pel seu titular.
 - De dues a cinc persones en representació de les persones jurídiques sense ànim de lucre dedicades a l'exercici de la funció tutelar, nomenades pel titular del Departament d'Acció Social i Ciutadania.
- **La secretaria** de la Comissió serà exercida per un/a funcionari/a del Departament d'Acció Social i Ciutadania, amb veu però sense vot, designat/a pel titular del mateix Departament.

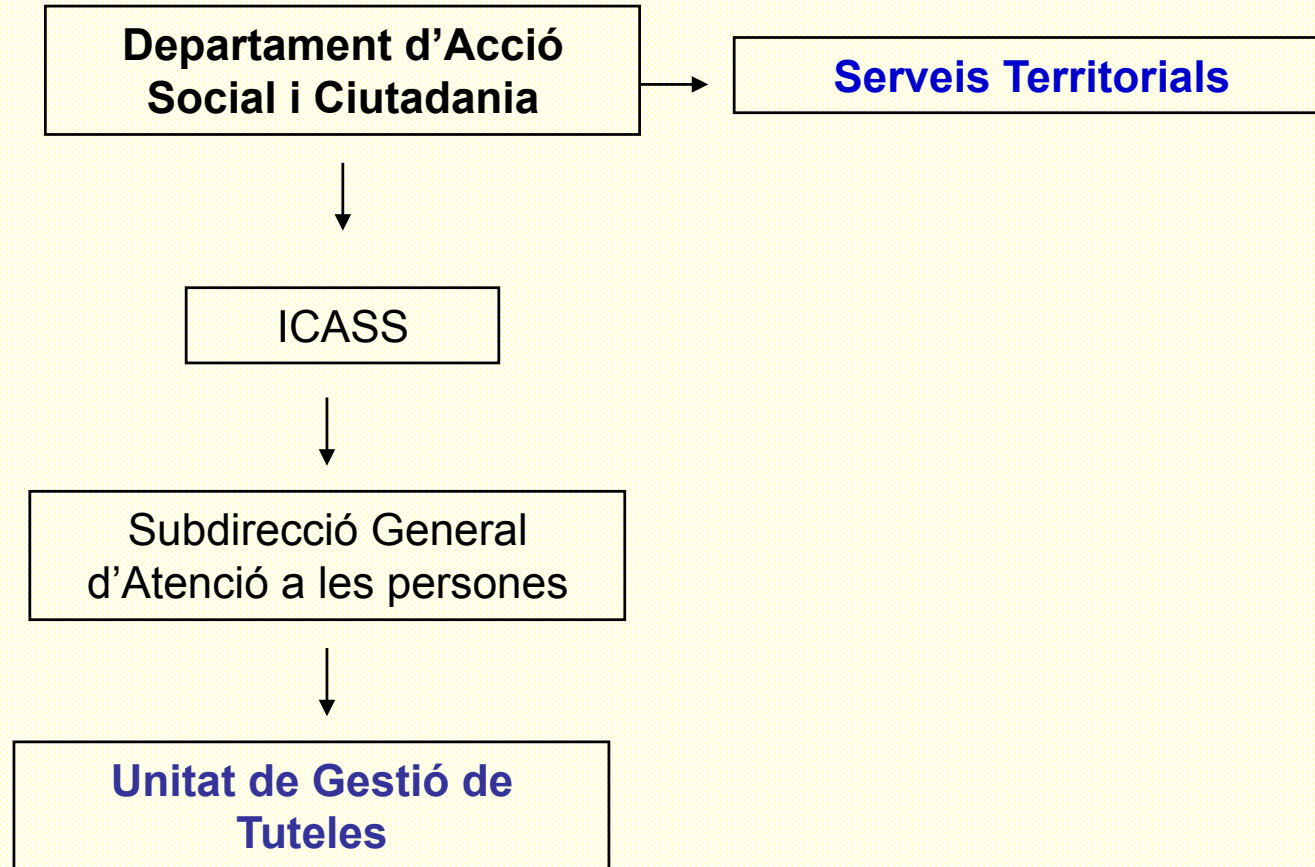
Comissió d'Assessorament i Supervisió de les Persones Jurídiques sense Ànim de Lucre

Funcions

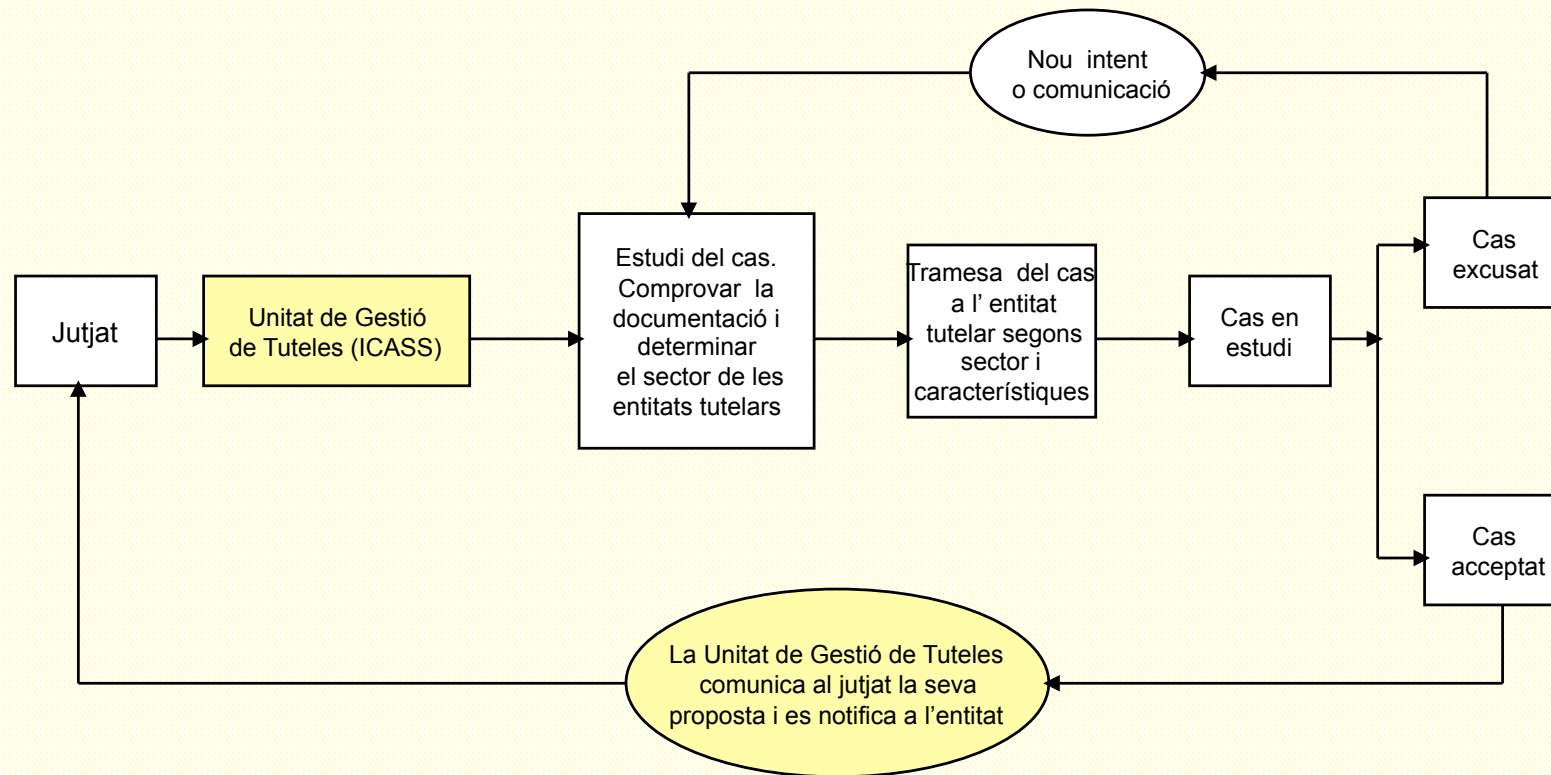
- Assessorar i prestar assistència tècnica.
- Supervisar l'exercici de les funcions de tutela encomanades per la llei.
- Informar l'òrgan judicial.
- Establir i actualitzar el cens de persones jurídiques tutelants en l'àmbit de Catalunya.
- Coordinar-se amb l'òrgan judicial i altres institucions.
- Promoure, quan es consideri necessari, la creació de persones jurídiques sense ànim de lucre per a l'exercici de funcions tutelars en els diferents àmbits territorials.

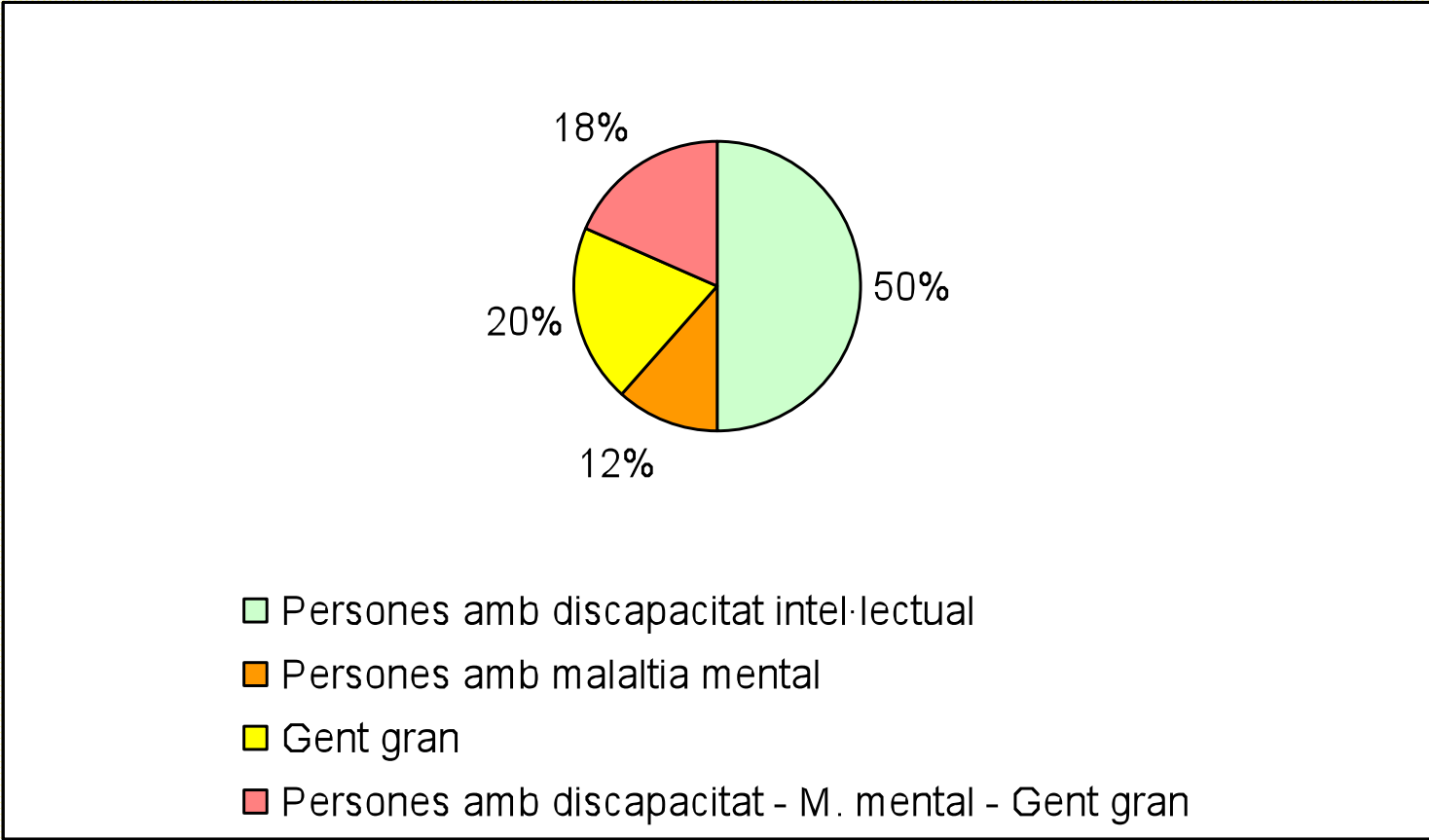
Estructura administrativa en materia de tuteles

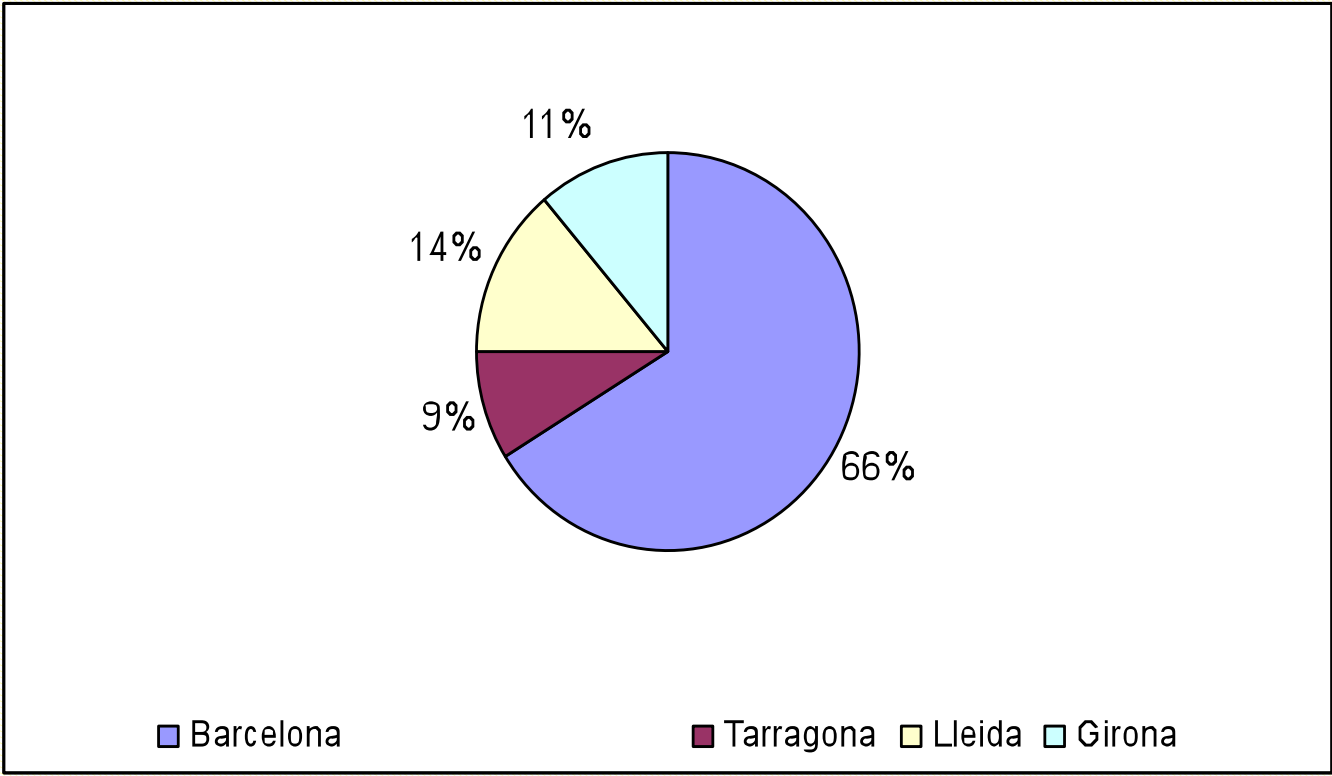
CIRCUIT DE LA GESTIÓ DELS EXPEDIENTS D'INCAPACITACIÓ

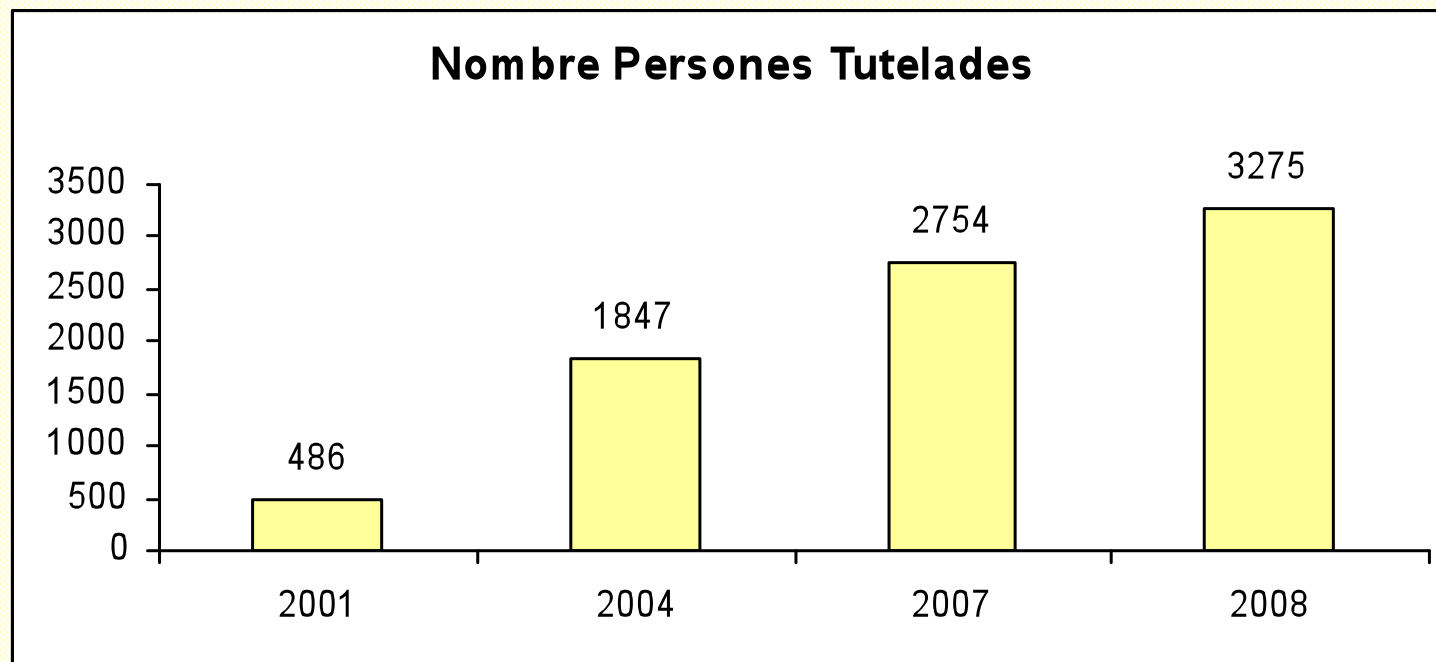
DISTRIBUCIÓ DE LES ENTITATS TUTELARS PER TIPUS

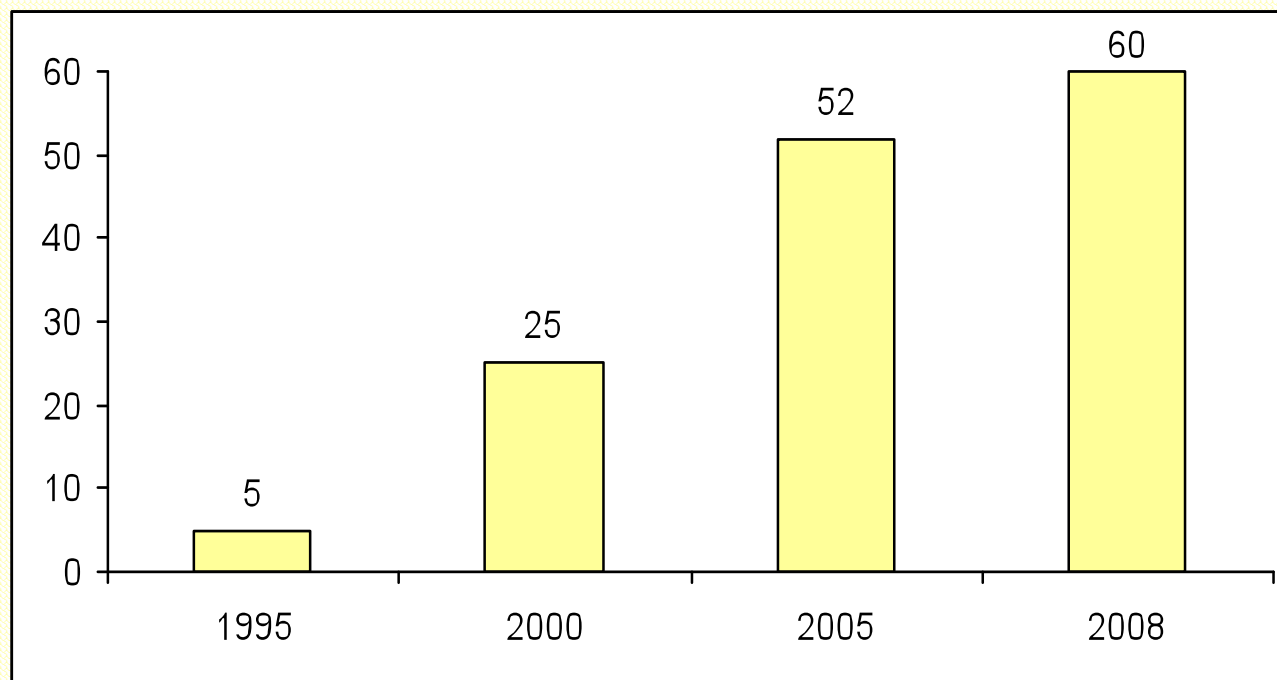
DISTRIBUCIÓ DE LES ENTITATS TUTELARS PER TERRITORI

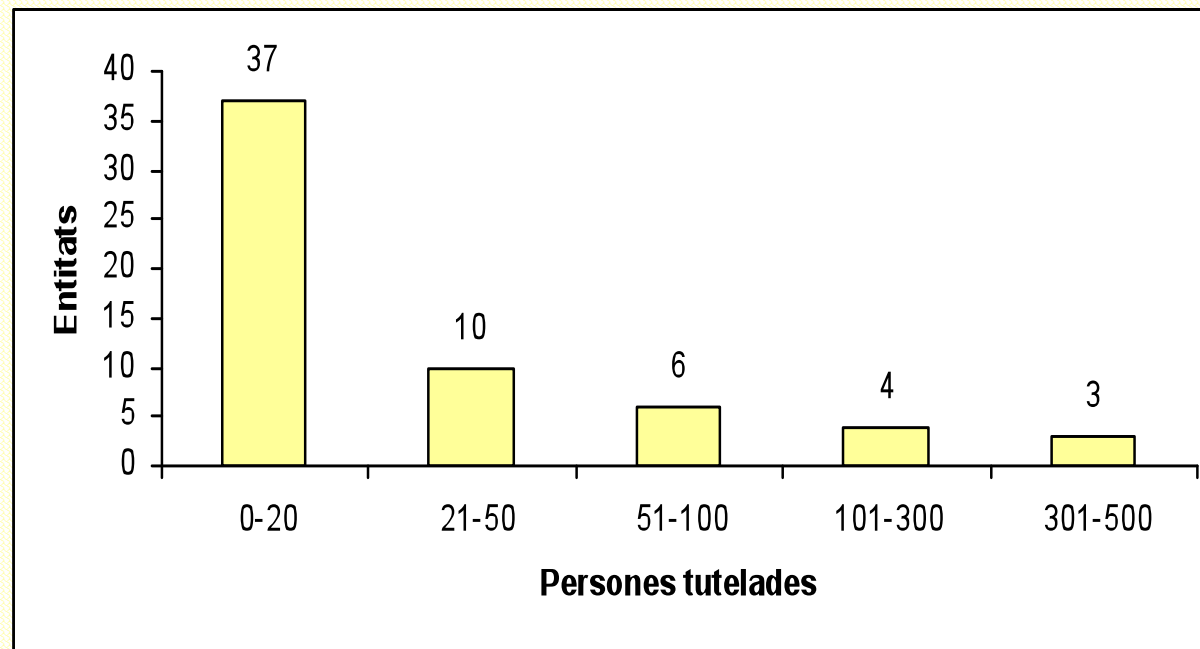
PERSONES TUTELADES PER ENTITATS TUTELARS

CREIXEMENT D'ENTITATS TUTELARS

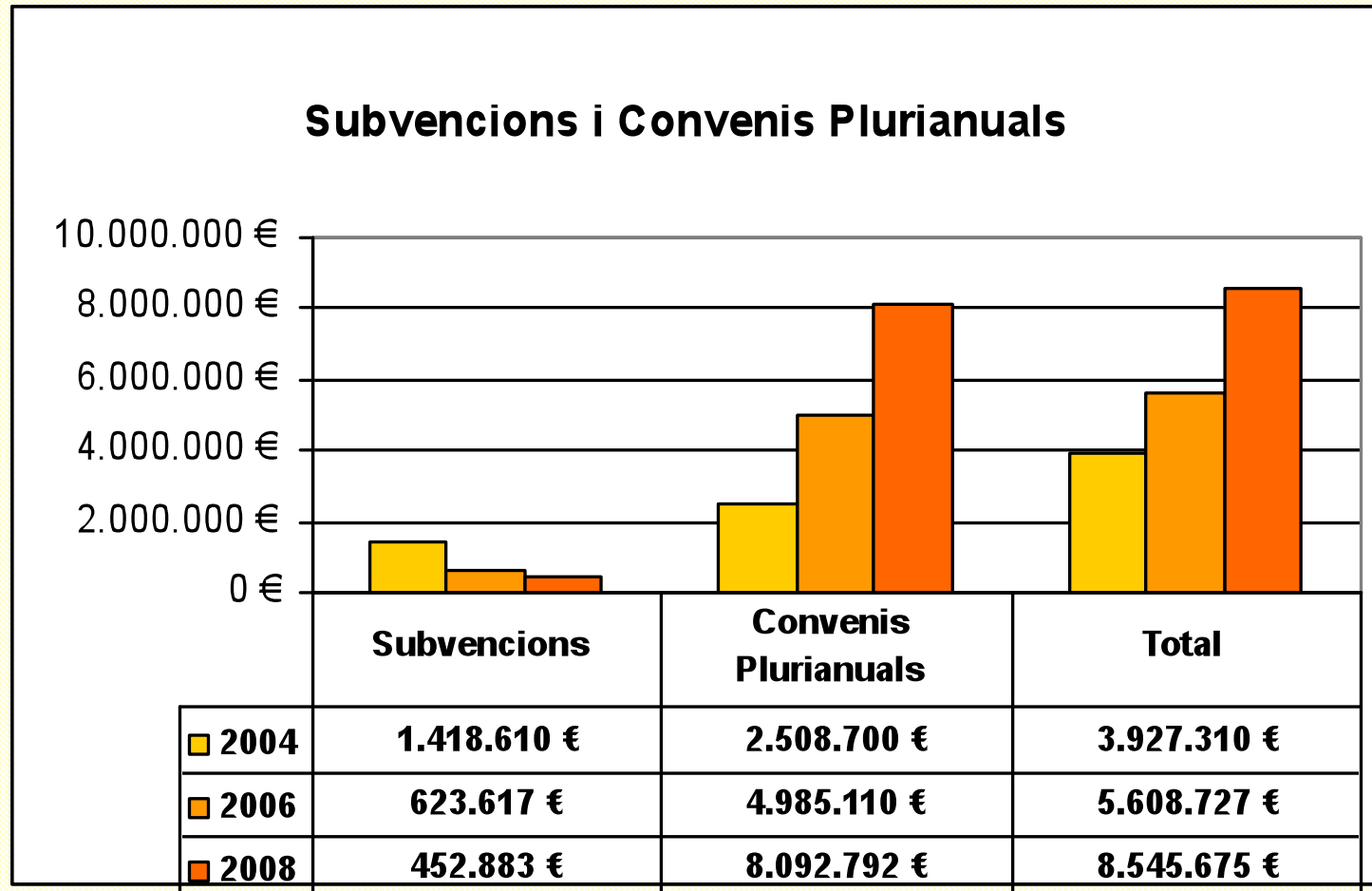

NOMBRE D'ENTITATS I PERSONES TUTELADES

FINANÇAMENT DE LES ENTITATS TUTELARS

Subvencions i Convenis Plurianuals

PRINCIPALS MOTIUS DEL CREIXEMENT DE TUTELES

- L'augment de l'esperança de vida
- Les transformacions del model de família
- Una major sensibilitat social cap a la garantia dels drets de tots els ciutadans
- Les falses expectatives d'aconseguir un recurs residencial per la via de la incapacitació

PERFILS DE LS PERSONES TUTELADES

Es constata un augment de les resolucions d'incapacitació en perfils diferents als tradicionals:

- Persones amb **politoxicomania i consum d'alcohol** (amb o sense malaltia mental greu i/o discapacitat intel.lectual)
- Persones amb discapacitat i/o malaltia mental i **problemes socials** afegits
- Persones amb capacitats cognitives limitades i **greus trastorns de conducta**

CARACTERÍSTIQUES DELS NOUS PERFILS

- No acostumen, en general, a acceptar l'exercici de la tutela per part de les entitats tutelars.
- Sovint existeix una no-acceptació de la malaltia o de la discapacitat.
- No disposen de domicili estable o són persones sense sostre, amb reiterades fugues dels centres, fets que en dificulten la valoració i la intervenció.

PROTOCOL PER A L'APLICACIÓ DE CRITERIS DE CRIBRATGE ABANS D'INICIAR UN PROCÉS D'INCAPACITACIÓ

OBJECTIUS

- **Reduir l'heterogeneïtat de criteris** existent en l'actualitat, tot i establint una actuació conjunta i coordinada entre els professionals dels serveis socials i els de salut.
- **Discriminar les situacions** en les que convé instar la incapacitació de les que no ho està indicat.
- Aportar a Fiscalia i al Jutjat una **informació completa** de la persona a incapacitar.

- Basat en el *Protocol sobre l'aplicació de la figura de la incapacitació legal en persones amb trastorns mentals i cognitius greus*, elaborat per Sant Joan de Déu Serveis de Salut Mental.

- Amb la **participació i consens** dels agents clau en el disseny i la seva implantació:
 - ✓ Departaments de la Generalitat
 - ✓ Administració de Justícia
 - ✓ Ens locals
 - ✓ Entitats tutelars

BASES PER VALORAR LA PROPOSTA D'INICI D'UN PROCÉS D'INCAPACITACIÓ

1. El compliment dels criteris clínics i psicosocials
 - El **diagnòstic psicològic i psiquiàtric** de malaltia mental o de dèficit greu basat en proves cognitives i psicològiques.
 - La **gravetat clínica**.
 - La **dependència** i/o l'existència d'una vulnerabilitat molt important de la persona.
 - La situació de **risc social**.

BASES PER VALORAR LA PROPOSTA D'INICI D'UN PROCÉS D'INCAPACITACIÓ

2. L'informe sobre el grau d'autonomia psicosocial juntament amb les propostes per orientar la decisió judicial:

- ✓ L'Informe clínic(diagnòstics/símptomes rellevants/impacte de la malaltia/situació assistencial/evolució i pronòstic)
- ✓ L'informe social (situació personal/ situació familiar/situació econòmica/habitatge)
- ✓ Valoració funcional

3. Proposta:

- ✓ Àrees de la vida que requereix protecció
- ✓ Proposta de tutor

EIXOS PEL NOU MODEL DE L'ACCIÓ TUTELAR

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Social
i Ciutadania**

ICASS

- **La Llei de Serveis Socials** 12/2007, d'11 d'octubre
 - ✓ Dret subjectiu i universal als serveis socials.
 - ✓ Serveis socials centrats en la persona.
 - ✓ Cartera de serveis (31 juliol 2008) → serveis de tutela

- El paper de **les entitats tutelars** com a col·laboradores de l'acció tutelar i la necessària planificació de la seva activitat des del punt de vista sectorial i territorial, així com la garantia de qualitat en les seves activitats.

- La configuració d'una **xarxa d'entitats tutelars privades integrades en el sistema de serveis socials de Catalunya** que garanteixin el dret de tot ciutadà i ciutadana a disposar d'una atenció de qualitat i centrada en la persona i en els seus drets.
- **La finançació, la inspecció i el control** de la prestació dels serveis de tutela.

- La potenciació de les relacions de **col·laboració** i **comunicació** amb l'administració de justícia i amb els Departaments de la Generalitat implicats més directament amb l'acció tutelar.

Moltes gràcies

Tuteles.DASC@gencat.cat

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Social
i Ciutadania**

ICASS